

УДК – 636.1.09

Стан_та_перспективи_племінного_конярства_України

Ліскович Володимир Андрійович

к.с.-г.н., доцент

Білоцерківський національний аграрний університет

м. Біла Церква, Україна

liskovychbnau@gmail.com

Анотація. Проведено аналіз стану розвитку галузі племінного конярства в Україні. Доведено, що в умовах тривалої кризи за останні 5 років племінне конярство зазнало суттєвого зменшення чисельності поголів'я, звуження породної структури та зміни форми власності.

Ключові слова: порода, кінний завод, поголів'я, жеребець, кобила.

У нинішньому світі збереження та ефективне використання генетичних ресурсів є одним з основних чинників сталого розвитку всього людства. За даними ФАО, чисельність порід коливається в межах від 6780–6900, з них 1580 або близько 23 % знаходиться в критичній ситуації. При цьому 4,5 % генетичних ресурсів щороку зникають на землі [4, с.45,5 с.54,6 с. 34].

Метою дослідження був аналіз сучасного стану племінного конярства в Україні.

Сьогодні філії державного підприємства «Конярство України» збиткові, не мають коштів для проведення розширеного відтворення, відтак скорочується поголів'я цінних порід, збіднюється загальний генофонд [3 с.68].

Моніторинг стану розвитку галузі племінного конярства в Україні проведений за матеріалами Державного реєстру суб'єктів племінної справи у тваринництві за період 2019–2023 років, засвідчив нестабільність стану та зменшення маточного поголів'я у більшості з них [1, с 118].

На початок 2023 року в Україні, за даними Державного реєстру суб'єктів племінної справи у тваринництві, існує 26 суб'єктів з племінної роботи: 9 кінних заводів, 17 племінних репродукторів.

Станом на 01.01.2023 року у племінних господарствах України налічувалося 1743 голів коней, зокрема 74 голів жеребців - плідників та 890 конематок. На кінних заводах утримують 82 % племінного поголів'я або 1431 голова коней, решту – в племінних репродукторах (табл.1).

Таблиця 1

Поголів'я племінних коней в розрізі областей

Область	Наявність поголів'я на 01.01.2019 р.		Наявність поголів'я на 01.01.2023 р.	
	кобил	жеребців	кобил	жеребців
Вінницька	10	3	–	–
Дніпропетровська	141	9	–	–
Донецька	208	46	–	–
Житомирська	20	4	–	–
Закарпатська	104	10	30	2
Запоріжська	102	9	–	–
Київська	51	6	76	9
Кіровоградська	111	8	136	8
Луганська	440	44	–	–
Львівська	24	4	49	14
Миколаївська	12	2	–	–
Одеська	132	2	14	2
Полтавська	182	14	182	16
Сумська	29	2	24	4
Харківська	260	34	254	18
Черкаська	64	–	55	–
Чернігівська	45	3	70	1

Племінні ресурси конярства, в усіх областях України, розподілено нерівномірно. Найбільша кількість племінних коней, або 62,5 %, зосереджено у 3 областях на Сході України (Донецька, Луганська, Харківська) – 1091 голова.

Порівнюючи з 2019 роком, зменшення кількості коней на кінних заводах і племінних репродукторах становило 58,3 %.

З 2019 до 2023 роки суттєво зменшилося поголів'я коней у Вінницькій, Закарпатській та Одеській областях, Натомість у Київській та Чернігівській областях поголів'я племінних коней збільшилося.

Дуже впливає на зменшення поголів'я вихід молодняку в розрахунку на 100 голів маток. За останні роки показник відтворення становить не більше 56 % в цілому по Україні.

На початок 2023 року в племінних господарствах України розводять 10 порід, а саме чотири породи верхового напрямку використання – ганноверську, чистокровну верхову, українську верхову, тракененську, три рисистого – орловську, російську, французьку; одну ваговозного – новоолександрівську ваговозну, упряжну – торійську, верхово-в'ючного напрямку – гуцульську породу.

Структура племінного поголів'я основних заводських порід коней в Україні на початок 2023 року за даними Державного племінного реєстру суб'єктів племінної справи наступна: орловська рисиста – 14,4 %, російська рисиста – 4,4 %, українська верхова – 41,6 %, чистокровна верхова – 10,5 %, ганноверська – 16 % новоолександрівська ваговозна – 4,9 %, інші породи – 8,2 % [2, с 125].

У структурі поголів'я племінних коней питома вага конематок у 2023 р. коливалася в межах 51 %.

Нині в Україні зареєстровано 26 племінних господарств, де розводять 11 порід коней, нерівномірні за чисельністю.

За останні 5 років галузь конярства в Україні зазнала суттєвих втрат, зокрема чисельність племінних коней зменшилася на 58,2 %.

Найчисельнішими породами залишаються українська верхова, орловська та російська рисиста, чистокровна верхова.

Окремі породи коней можна використовувати як у розведенні процесі, так і для спорту.

Список літератури

1. Державний реєстр суб'єктів племінної справи у тваринництві за 2019 рік / О. В. Романова, С. В. Прийма, Ю. П. Полупан, Д. М. Басовський ; загальна редакція С. В. Прийми. Київ, 2020. Том II. 199 с.

2. Державний реєстр суб'єктів племінної справи у тваринництві за 2022 рік / О. М. Жукорський, О. В. Романова, С. В. Прийма, Д. М. Басовський; загальна редакція С. В. Прийми. Київ, 2023. Том II. 190 с.

3. Супрун І. О. Стан і перспективи застосування генетичних ресурсів конярства в Україні. Збірник наукових праць «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва», 2020. № 2. С. 66–75.

4. Genomic inbreeding trends, influential sire lines and selection in the global Thoroughbred horse population/ McGivney B.A. et al. Scientific Reports. 2020 Vol. 10:466. Doi:<https://doi.org/10.1038/s41598-019-57389-5> <http://www.nature.com/scientificreports>

5. Haidarska, V. M. 2017. Geneticheskie resursy sel'skoho zjajstvennyh zhyvotnyh v Bolgarii – sohranenie i upravlenie – The genetic resources of farm animals in Bulgaria are preservation and management. Rozvedennya i henetyka tvaryn – Breeding and genetics of animals. 35:43–67 (in Ukrainian).

6. Peculiarities of Horse Breeding. Marcilido Dias Silveira da Mota and Luciana Correia de Almeida Regitano. 2012. 34-48. Doi:<https://doi.org/10.5772/50519>.